

ZYRA E RREGULLATORIT PËR ENERGJI
ENERGY REGULATORY OFFICE
REGULATORNI URED ZA ENERGIJU

Savetodavni Izveštaj - KOSTT

Peto Razmatranje Tarifa Električne Energije RTE5 (2011-2012)

IZJAVA

Ovaj Savetodavni Izveštaj je pripremljen od strane RUE da bi dobili eventualne komentare od interesnih stranaka. Dokumenat ne predstavlja odluku RUE.

Priština, 22 Februar 2011 godine

Sadržaj

SAŽETAK	Error! Bookmark not defined.
1 Uvod	Error! Bookmark not defined.
2 Gubici u transmisiji	2
3 Dozvoljeni prihodi	Error! Bookmark not defined.
3.1 Pristup.....	Error! Bookmark not defined.
3.2 Operativni troškovi	3
3.2.1 Održavanje	Error! Bookmark not defined.
3.2.2 Troškovi osoblja	Error! Bookmark not defined.
3.2.3 Opšti troškovi	5
3.2.4 Pomoćne usluge	Error! Bookmark not defined.
3.3 Kapitalni troškov, amortizacija i dozvoljeno vraćanje	5
3.4 Usklađivanja	Error! Bookmark not defined.
3.4.1 Usklađivanja za kapitalne troškove.....	6
3.4.2 Dopusćeni gubici	Error! Bookmark not defined.
3.5 Sažetak dozvoljenih prihoda.....	7
4 Ostala pitanja	Error! Bookmark not defined.
4.1 Pokrivanje isplata za kek.....	8
4.2 Procena imovine pre 2006 godine.....	9
5 Predlozi rue za dozvoljene prihode	9

SAŽETAK

- Aplikacijom dostavljenim u okviru RTE5, KOSTT je zahteva Dozvoljene Prihode za 2011 godinu u vrednosti od 17.4 miliona evra. Nakon razmatranja aplikacije RUE je ocenila da dovoljni Dozvoljeni Prihodi za KOSTT za 2011 godinu su 14.1 miliona evra.
- RUE predlaže da dozvoljeni troškovi za kupovinu gubitaka u prenosu da budu ispod 3.9 miliona evra, koje korespondiraju sa dozvoljenim gubicima od 2.3% ili na nivou postignutim u 2010 godini. Za 2010 godinu, dozvoljeni gubici na RTE4 su bila 3.1%, dok KOSTT je zahtevao nivo od 2.7 % za 2011 godinu.
- RUE predlaže da dozvoljeni troškovi za KOSTT, ne uključujući gubitke prenosa, da budu 10.2 miliona evra, u poređenju sa 12.3 miliona evra zahtevanih od strane KOSTT.
- Interesne stranke mogu da komentarišu do datuma 4 mart 2011 godine.

1 Uvod

Regulatorni Ured za Energiju (RUE) je u procesu razmatranja aplikacija za dažbine Operatora Sistema Prenosa (Transmisije) i Tržišta Kosova d.d. (KOSTT), koje će stupiti na snazi od datuma 1 April 2011 godine. Razmatranje uključuje nivo Dozvoljenih Prihoda koje treba da se prikupljaju od strane KEK i KOSTT (od sad pa nadalje “licencirani”) sa tarifa dažbina uređenih tokom godina 2011-2012, tako i strukturu ovih tarifa i nameta.

RUE je primio aplikaciju KOSTT datumom 28 januar 2011. Aplikacija je objavljena na službenoj web stranici RUE, uporedo sa ovim Savetodavnim Izveštajem. Ovaj Izveštaj predstavlja procene i predloge RUE za Tarife Upotrebe Sistema Transmisije, Tarifu Operatora Sistema (OS) i Tarifu Operatora Tržišta (OT) koje će se sprovesti od strane KOSTT od datuma 1 April 2011 godine.

RUE poziva sve interesne stranke da pružaju svoje eventualne komentare u vezi sa gledištima RUE koje su pružene sa ovim Izveštajem. Eventualni komentari će se primiti do datuma 4 mart 2011 godine, i treba da se pošalju sa e-mail na adresi: ero.pricing-tariffs@ero-ks.org, pod nazivom “Komentari za RTE5”. Komentari u pisanom obliku treba da se pošalju na adresi RUE: **Ul. Hamdi Mramori Br. 1, 10000 Priština, Kosovo**, namenjene za “Departman za Tarife i Cene”.

Na razmatranju aplikacije KOSTT, RUE se oslanja na tarifnu Metodologiju na snazi, kao što je delovala na prethodnim tarifnim razmatranjima. Prema upravo usvojenom Zakonu za Regulatora Energije Br. 03/L-185, će se promeniti tarifna metodologija. Ove promene treba da se urade unutar devet meseci nakon odobravanja zakona. U međuvremenu, RUE će nastaviti da sprovodi dosadašnju metodologiju.

Treba da se ističe da RUE još nije usvojila jednu odluku za usvajanje nivoa tarifa. Predlozi RUE na ovom dokumentu su preliminarne, sa namerom primanja eventualnih komentara od strane interesnih strana.

2 Gubici u transmisiji

Na njihovoj aplikaciji KOSTT je zahtevao gubitke na transmisiji na nivo od 2.7%. Predlog KOSTT se oslanja na Dozvoljene Gubitke za 2010 godinu, koja su bila 3.1%, ali, prema KOSTT, nivo dozvoljenih gubitaka treba da uključe polovinu smanjenja smanjenih gubitaka u prethodnoj godini.

RUE ističe da KOSTT je pogrešno razumela mehanizam podstiče RUE i način njenog sprovođenja za gubitke u transmisiji. Predložena uređenja RUE za razliku između dozvoljenih gubitaka transmisije i onih realizovanih su opisani kasnije u ovom pismu.

RUE predlaže da dozvoljeni gubici transmisije za 2011 godinu, u odnosu na obim koji se očekuje da stupa na sistem transmisije, da se postave na realizirani nivo u 2010 godini od 2.3%. Predlog za

dozvoljene gubitke u okviru RTE5 ima vrednost od 130.5 GWh¹. Ova razlika se ocenjuje na osnovu srednje kupovne cene na veliko tokom godine za električnu energiju od 29.9 €/MWh i predstavlja smanjenje Dozvoljenih Prihoda KOSTT od 1.3 miliona evra.

Gore pomenute rasprave su opisane na Tabeli 1.

Tabela 1: Gubici u transmisiji

		GUBICI U PRENOSU			
		ETR4 odobreno	Trenutno	Zahtev KOSTT-a	Predlog RUE-a
Obim energije u prenosu	GWh	5.316,6	5.813,7	5.614,8	5.675,2
Dozvoljeni gubici		3,1%	2,3%	2,7%	2,3%
	GWh	166,0	131,0	151,6	130,5

3 Dozvoljeni Prihodi

3.1 Prihodi

Dozvoljeni Prihodi za KOSTT su određeni koristeći pristup 'Izgradnje u Blokovima'. Dozvoljeni troškovi su određeni kao iznos operativnih troškova, amortizacijom za investiranu imovinu nakon 2006 godine, i dozvoljenog vraćanja za imovinu finansiranu komercijalno nakon 2006 godine.

Dozvoljeni Prihodi koji će se prikupiti sa uređenih tarifa se određuju nakon što se dozvoljenim troškovima se oduzimaju neuređeni Prihodi. Za slučaj KOSTT, Neuređeni troškovi se smatraju da su nula. KOSTT bi trebalo da se nadoknadi za izazvane gubitke sa međunarodnog toka energije koje prelazi kroz njegovu mrežu. Ali, pošto KOSTT nije član ENTSO-E-, KOSTT se ne nadoknađuje za gubitak tokom tranzita.

Generalno, usklađenja su sprovedena za razliku između dozvoljenih kapitalnih troškova u prethodnoj godini i onih realizovanih u prethodnoj godini kao i za promene između dozvoljenih vrednosti i realizovanih vrednosti za te kategorije troškova koje su van kontrole licenciranih.

U ovoj sekciji, svaki od ovih činilaca Dozvoljenih Prihoda je razmatrana i analizirana na detaljan način.

3.2 Operativni troškovi

Ako se ne uključuju gubici u transmisiji (raspravljenih gore), zahtevi KOSTT o operativnim troškovima u okviru RTE5 predstavlja smanjenje od 5% u poređenju sa dozvoljenim troškovima u okviru RTE4, i povećanje od 35.8% u poređenju sa realizovanim vrednostima koje su izveštavane tokom 2010 godine. Jedno upoređenje dozvoljenih operativnih troškova na RTE4, realizovanih u 2010 godini i predlozi za 2011 godinu su pruženi u Tabeli 2 u nastavku:

¹ KOSTT na njihovoj aplikaciji je zahtevao gubitke od 151.6 GWh, dok RUE je uzeo vrednost od 172.3 GWh, oslanjajući se na Energetski Bilans.

Tabela 2: Operativni Troškovi

	€000	OPERATIVNI TROŠKOVI			
		RTE4	2010 Realizovano	Aplikacija	RUE
Održavanje	€000	3,914	1,113	2,361	1,113
Materijali/Usluge	€000	52	37	52	52
Troškovi Osoblja	€000	2,495	2,489	2,878	2,240
Osiguranje	€000	205	205	230	230
Ostalo	€000	1,181	1,190	1,888	1,631
Kupovina Troškova	€000	5,582	3,150	5,184	3,903
Pomoćne Usluge	€000	1,624	1,600	1,600	1,600
Ukupno Operativni Troškovi	€000	15,053	9,784	14,193	10,769
Ukupno bez gubitaka	€000	9,471	6,634	9,009	6,866

3.2.1 Održavanje

U 2010 godini, Dozvoljeni Prihodi KOSTT su uključili troškove održavanja od 3.9 miliona evra. U međuvremenu, KOSTT je potrošio samo 1.1 miliona evra i preostali deo je kapitalizovao.

RUE ne osporava činjenicu da kapitalni troškovi treba da se kapitalizuju kada one produžuju životni vek imovine ili povećavaju njihov kapacitet. Ipak, kapitalizacija ovih troškova ne treba da utiče na to da KOSTT dobije na dvostruk način od ovih troškova – prvo treba da ih pokrije kao operativne troškove, zatim kao Prihode sa kapitalnih investicija. KOSTT je ponovio ovu praksu i nakon primedbi RUE tokom prošlog Savetodavnog Izveštaja da troškovi održavanja treba da se raspodele pravilno.

RUE ocenjuje da bi se izbeglo dvostruko nadoknađivanje, troškovi kapitalizacije održavanja treba da se smanjuju sa Operativnih Troškova do realizovane vrednosti tokom 2010 godine u vrednosti od 1.1 miliona evra. Razlika između ove vrednosti i zahtevanog iznosa od strane KOSTT će se ubaciti u RAB kao kapitalna investicija.

3.2.2 Troškovi osoblja

KOSTT je podneo zahtev za troškove osoblja u iznosu od 2.9 miliona evra. To predstavlja povećanje od 15%, u poređenju sa dozvoljenom vrednošću u okviru RTE4.

KOSTT opravdava njihov zahtev zapošljavanjem 25 dodatnih radnika i zahteva da troškovi osoblja se povećava uporedo sa Indeksom Cena Potrošnje na Kosovu (ICK). RUE je uporedio dozvoljene troškove osoblja za KOSTT sa troškovima osoblja drugih zaposlenih sa uporedljivim profilom na sektor energije, odakle rezultira da srednji troškovi osoblja KOSTT su vidno veći od srednjih troškova osoblja na sektoru energetike na Kosovu. Imajući to u vidu, RUE je uključio na Dozvoljene Prihode KOSTT i

troškove osoblja od 2.2 miliona evra, što predstavlja smanjenje od 10% od realizovanih troškova u 2010 godini.

3.2.3 Opšti troškovi

KOSTT je predložio za druge opšte troškove (Other Overheads) da se dozvoli jedno povećanje od 0.7 miliona evra ili 60% iznad dozvoljene vrednosti u okviru Dozvoljenih Prihoda u RTE4. KOSTT opravdava njihov zahtev povećanjem troškova osiguranja imovine (obaveza prema Članu 24 licence OST) u vrednosti od 0.45 miliona evra. Drugi deo zahteva za povećanje troškova ove kategorije, nije obrazložen od strane KOSTT. RUE predlaže da se dozvoli jedno istovetno povećanje sa povećanjem troškova osiguranja imovine, ali da ne dozvoli druga povećanja u ovoj kategoriji.

3.2.4 Pomoćne usluge

KOSTT je predložio nadoknađivanje od 1.6 miliona evra za kupovinu pomoćnih usluga na osnovu ugovora sa OST Albanije, EKA, i sa proizvodnjom struje KEK. To je slično sa predloženim dopuštenjima u prethodnoj godini.

RUE ističe da KOSTT u stvari nije izvršio isplate za pomoćne usluge u 2010 godini. Osim toga, KOSTT je objasnio da ne očekuje da bude u stanju da kupuje pomoćne usluge od EKA tokom 2011 godine, pošto inter - konektor sa Albanijom još nije u stanju da se stavi u funkciji.

RUE nije ubeđena da KOSTT će se suočiti sa troškovima kupovine pomoćnih usluga tokom 2011 godine. Trenutno, RUE je uključila u Dozvoljene Prihode KOSTT troškove pomoćnih usluga. Ipak, RUE ističe da KOSTT treba da pruža dodatna obrazloženja za zahtevane troškove pre završne odluke RUE o Dozvoljenim Prihodima i tarifama. Ako KOSTT ne pruža potrebno obrazloženje, RUE ima pravo da ove troškove smanji sa Dozvoljenih Prihoda KOSTT.

3.3 Kapitalni troškovi, amortizacija i dozvoljeno vraćanje

RUE je odlučila da dozvoli da planirane kapitalne troškove predviđene na aplikaciji tarifa KOSTT. Sa kapitalnih troškova od 23.5 miliona evra koja su dozvoljena u RTE4, KOSTT je realizirala samo 5.6 miliona evra ili 24%. Za 2011 godinu, KOSTT je planirala kapitalne projekte u vrednosti od 24.9 miliona evra, od kojih 20 miliona evra su donacije, 0.5 miliona evra su krediti, dok 4.3 miliona evra se financiraju od strane KOSTT.

RUE predlaže povećanje kapitalnih investicija za 1.2 miliona evra od onih projektovanih od strane KOSTT, koje predstavljaju prenos kapitaliziranog dela sa održavanja kod kapitalnih troškova.

3.4 Usklađenja

3.4.1 Usklađenja za Kapitalne Troškove

Kao u prethodnim godinama, takođe i u ovoj godini, RUE je uskladio Dozvoljene Prihode da bi smanjio iznad nadoknađivanje sa dopuštenja o kapitalnim investicijama koje KOSTT u stvari nije realizovala. Ova dopuštenja uključuju razliku između amortizacije i dozvoljenog vraćanja za dozvoljene investicije i realizovane investicije. Ova promena se vraća sa kamatnom stopom od 8.15%, što predstavlja komercijalnu stopu za kratkoročne zajmove i koja predstavlja Prihode sa kamatom ili isplate koje se pridružuju sa ovim iznad isplaćivanjima.

U slučaju KOSTT, RUE ovo usklađivanje predstavlja smanjenje Dozvoljenih Prihoda u visini od 0.59 miliona evra. Uređenja RUE su prikazana na donjoj tabeli.

Tabela 3: Usklađivanja o ne realizaciji kapitalnih troškova

KOORDINACIJA CAPEX-a			
Kapitalni troškovi			
	odobreno (finansiranje donatora)	€000s	14.959,0
	Trenutno (finansiranje donatora)	€000s	1.497,0
	Odobreno (ostala finansiranja)	€000s	8.557,0
	Trenutno (ostala finansiranja)	€000s	4.138,0
Deprecijacija			
	Trajanje sredstava	years	35,0
	Odobreno	€000s	335,9
	Trenutno	€000s	80,5
	Podesavanja	€000s	-255,4
Vraćanje			
	WACC		13,1%
	Odobreno	€000s	560,5
	Trenutno	€000s	271,0
	Podesavanja	€000s	-289,4
Ukupno podesavanja		€000s	-544,9
<i>Ukupno pre primanja kamatnog prihoda/troškovi</i>			<i>8,15%</i>

3.4.2 dozvoljeni Gubici

RUE dopušta KOSTT da zadrži razliku između dozvoljenih troškova i realizovanih troškova gubitaka na mreži transmisije, koje se smatraju da su izazvane od strane KOSTT. Promene koje se dešavaju i koje su van kontrole KOSTT se usklađuju u Dozvoljenim Prihodima narednog tarifnog razmatranja.

Ovo izračunavanje uključuje razliku između ostvarenih gubitaka i dozvoljenih gubitaka, koji nastaju kao rezultat promena nivoa gubitaka, ali ne i promene u gubitku koje može nastati kao rezultat promene tokova energije u prenosnoj mreži. U 2010 godini, obim ostvarenih gubitaka na mreži transmisije je 131 GWh, dok je dozvoljeni obim od strane RUE je 166 GWh. Ako je nivo gubitaka u procentima neće se promeniti, tada bi ukupni gubici dostigli nivo od 182 GWh . Stoga, RUE ocenjuje da promene gubitaka kao rezultat razlike između očekivanih i ostvarenih vrednosti tokova energije je 16 GWh. Ova promena, kada se ocenjuje u odnosu na troškove kupovine energije u 2010 godini, obuhvata vrednost od 0,5 miliona evra, koje se dodaju KOSTT za Dozvoljene Prihode RTE5, i nadoknađuju KOSTT za promenu obima u toku električne energije. Razlika između ostvarenih i dozvoljenih gubitaka se drže od strane KOSTT , kao naknada za gubitke u mreži transmisije, i kao podsticaj za smanjenje gubitaka u narednim godinama.

3.5 Sažetak Dozvoljenih Gubitaka

Zahtevani Prihodi od strane KOSTT u okviru RTE5, izračunate od Modela Prihoda i Tarifa RUE, su 17.4 miliona evra. To predstavlja popust od 3,5% u poređenju sa Dozvoljenim Prihodima u RTE4. Predlog RUE je da Dozvoljeni Prihodi KOSTT za 2011 godinu će biti 14.1 miliona evra, što predstavlja smanjenje od 22% u poređenju sa Dozvoljenim Prihodima tokom 2010 godine. Zahtevana sredstva od strane KOSTT i predlog RUE su pruženi u tabeli u nastavku:

Tabela 4: Dozvoljeni Prihodi- Predlog RUE

		DOZVOLJENI PRIHODI		
		RTE4	Aplikacija KOSTT	RUE
Operativni Troškovi	€000	7,847	7,409	5,266
Amortizacija	€000	1,857	2,039	2,056
Dozvoljeno vraćanje	€000	934	1,209	1,290
Vrednost Gubitaka	€000	5,582	5,184	3,903
Pomoćne Usluge	€000	1,624	1,600	1,600
UKUPNO DOZVOLJENI TROŠKOVI	€000	17,844	17,441	14,115
Usklađenja	€000	235	-25	-25
UKUPNO DOZVOLJENI PRIHODI	€000	18,080	17,416	14,090

Razlika između predloženih Dozvoljenih Prihoda od strane RUE i Dozvoljenih Prihoda na aplikaciji KOSTT je 3.3 milion evra. Koordinacija između aplikacije KOSTT i Dozvoljenih Prihoda od strane RUE je pruženo na tabeli u nastavku.

Tabela 5: Usklađenja Dozvoljenih Prihoda

KOORDINACIJA DOZVOLJENIH PRIHODA	
	€000
Aplikacija KOSTT	17,416
Smanjenje za gubitak	-1,281
Smanjenje troškova osoblja	-639
Održavanje usklađen sa vrednošću iz 2010 godine	-1,248
Prenos održavanja na Capex	98
Drugi operativni troškovi i osiguranje	-257
Predlog RUE	14,090

4 Ostala pitanja

4.1 Pokrivanje isplata za KEK

KEK i KOSTT su suočeni sa jednom parnicom u vezi sa isplatama KEK-a nad KOSTT. Prema KEK-u, računi za mesec novembar decembar ne trebaju se isplatiti KOSTT-u, pošto isplate KEK-a nad KOSTT do oktobra meseca su dostigli nivo Dozvoljenih Prihoda KOSTT prema RTE4. Prema KOSTT-u, računi su izračunati na potreban način i treba da se isplaćuju potpuno.

U nedostatku službenih zahteva za izbor ovog spora, RUE neće ponuditi svoje mišljenje u vezi sa pomenutom sporu u ovom Savetodavnom Izveštaju. Međutim, RUE je zainteresovan da izbegne takve sporove u budućnosti.

KOSTT je predložio da se ova situacija izbegne poboljšanje prognoze prenošenog obima energije, kao i potražnju u piku. RUE se slaže, ali je upoznata sa činjenicom da ukupno eliminisanje odstupanja je gotovo nemoguće.

Imajući u vidu ovu činjenicu, RUE predlaže da Dozvoljeni Prihodi KOSTT u okviru RTE5 se određuju na osnovu prihoda plafon (najviših prihoda). RUE određuje Dozvoljene Prihode, u kojoj ne uključuje gubitke pošto gubici zavise od nivoa toka energije, i tarife dažbina KOSTT. Ako se nivo ostvarenih gubitaka razlikuje od predviđenog nivoa, onda promene se trebaju uskladiti u narednom tarifnom pregledu. To će omogućiti KEK da plati samo nivo Dozvoljenih Prihoda za KOSTT, i na taj način omogućava KOSTT Dozvoljene Prihode.

4.2 Procena imovine pre 2006 godine

Pre izvesnog vremena, KOSTT je podneo zahtev za ponovnu procenu imovine za period pre 2006 godine, koje su uključene u BAR sa istorijskom vrednošću njihove amortizacije (vrednost koja je zapisana na revidiranim finansijskim izveštajima KOSTT-a).

RUE ističe da novi Zakon o Regulatoru Energije uključuje, u članu 43, jednu odredbu kao u nastavku:

3. Tokom odobravanja ili određivanja tarifa, Regulatorni Ured za Energiju će osigurati da se licenciranim omogući vraćanje svih opravdanih troškova, uključujući:

3.6. normalne troškove amortizacije celokupne imovine koja je uključena na Bazi Uređene Imovine, i "Baza Uređene Imovine " podrazumeva svu korišćenu imovinu koja je još uvek korisna za pružanje usluga od strane uređenog subjekta, osim imovine koja je u potpunosti amortizovana;

RUE je istakla da na pismu Načela i Rasporeda koji je poslat datumom 30 decembar 2010 godine, pošto ovo tarifno razmatranje će se realizirati pod postojećom metodologijom, prema kojoj imovina godina pre 2006 godine imaju vrednost nula.

5 Predlozi RUE o Dozvoljenim Prihodima

Predlozi RUE za Dozvoljene Prihode su predviđeni da budu 14.1 miliona evra i predstavljaju smanjenje od 22% u poređenju sa onim Dozvoljenim za 2010 godinu. To će se odraziti i na postavljanju tarifa i dažbina KOSTT.